

2011

Niehove 3.0

©2010 Eric Kieboom

Hanzehogeschool Groningen

20-04-2011

Niehove

3.0

Wat leeft er in Niehove?

Auteurs:	Karin Douma Patrick Blomsma Steven van Nus Johan van Wijk
Instituut:	Hanzehogeschool Groningen, Instituut voor bedrijfskunde
Opleiding:	Vastgoed en Makelaardij
Klas:	VMV3K
Groep:	4: dorpsonderzoek
Opdrachtgever:	Kenniscentrum gebiedsontwikkeling NoorderRuimte
Coach:	Mevr. W. Wolf
Begeleiders:	Mevr. J. Rozema en Mevr. A. Tjeerdsma
Datum:	20/04/2011
Plaats:	Groningen

Voorwoord

In het kader van het 'onderzoeksblok' van onze opleiding Vastgoed en Makelaardij mochten wij kiezen voor een onderzoek. Wij kozen unaniem voor het dorpsonderzoek. Na enige tegenslagen in het begin van het onderzoek was er dan toch een dorp beschikbaar dat mee wilde werken aan ons onderzoek: Niehove!

Na een bezoek aan Niehove waren we blij verrast met het kleine, gezellige en knusse dorpje. Zo op het eerste gezicht een prachtig authentiek wierdedorp met een mooie dorpskern.

In ons onderzoek hebben wij veel hulp gehad van verschillende mensen die wij via deze weg onze dank willen betuigen.

- De inwoners van Niehove, zij hebben ons gastvrij ontvangen en we zijn er blij met de hoge respons van de enquête.

- Vereniging Dorpsbelangen van Niehove, voor de medewerking aan het onderzoek.

- Dorpshuis Eisseshof voor het in gebruik stellen van de ruimte voor de vergadering en de presentatie.

- Verenigingen en stichtingen als 'de Schaats' en stichting het dorpshuis voor inbreng en aanwezigheid in de vergadering.

- Onze opdrachtgevers, Jannie Rozema en Annette Tjeerdsma voor de steun tijdens het hele traject.

- Onze coach Wilma Wolf voor het begeleidende proces in het onderzoek.

Zonder de bovenstaande mensen was het onderzoek niet mogelijk geweest, bedankt!

Wij hebben dit onderzoeksblok als lastig maar vooral ook als leuk ervaren. Vooral de vrijheid die er is in het blok is erg fijn! Wij hopen dat u veel plezier heeft aan het lezen van dit dorpsonderzoeksrapport en dat Niehove veel baat heeft bij dit onderzoek.

Samenvatting

In het voorjaar van 2011 heeft het Kenniscentrum Gebiedsontwikkeling NoorderRuimte een onderzoek uitgevoerd naar de leefomgeving van het dorp Niehove. Met behulp van dit onderzoek zal de vereniging Dorpsbelangen in Niehove een doel kunnen opstellen waar ze zich op kunnen gaan richten de komende jaren.

Het doel van dit onderzoek is om in kaart te brengen hoe de inwoners van Niehove hun leefomgeving waarderen. Hierbij is een onderzoeksvraag geformuleerd en deze luidt als volgt:

Hoe waarderen de inwoners van Niehove hun leefomgeving?

Bij deze onderzoeksvraag gaat het om de volgende vier aspecten van de leefomgeving:

1. Woonsituatie
2. Voorzieningen
3. Sociale klimaat
4. Organiserend vermogen

1. De inwoners van Niehove, blijkt uit het onderzoek, vinden hun dorp prettig om in te wonen. De belangrijkste reden om zich te vestigen in Niehove is de rust en de ruimte. Veel Niehoofsters geven aan de rest van hun leven in Niehove te willen blijven wonen.
2. Het begrip voorzieningen betekent in dit onderzoek bijvoorbeeld de winkels, scholen en sport. In Niehove zijn weinig van deze voorzieningen aanwezig. Bij voorzieningen hoort ook het gevoel van veiligheid. De inwoners van Niehove zijn tevreden over de veiligheid in het dorp. De meningen zijn verdeeld over het onderhoud aan de wegen in en naar Niehove. Op dit gebied moeten dus verbeteringen plaatsvinden.
3. Over het sociale klimaat zijn de meeste inwoners het wel eens. Uit het onderzoek blijkt dat de respondenten voldoende sociale contacten hebben binnen en buiten het dorp. Bovendien wordt er gesproken van een goede verstandhouding tussen de oude en nieuwe bewoners, een goede relatie met de burens en wordt de sociale controle als prettig ervaren. De inwoners van Niehove geven in de enquête aan graag buurt- of dorpsgenoten te willen helpen.
4. In het dorp Niehove worden veel activiteiten georganiseerd. De populairste activiteiten zijn het paasvuur, de intocht en feest van sinterklaas, de paaswandeling en de sinterklaasbingo. Tevens is de jaarvergadering een belangrijke activiteit volgens de respondenten. Over de activiteiten voor de kinderen vindt 78,5% van de ouders dat er voldoende leuke activiteiten worden georganiseerd. Er zijn inwoners van Niehove die aangeven dat zij graag iets zouden willen beginnen op het gebied van duurzaamheid en het verkopen van streekproducten.

Over het algemeen zijn inwoners van Niehove tevreden over hun leefomgeving. Belangrijke kenmerken van het dorp zijn 'rust' en 'ruimte'. Mensen wonen dan ook in Niehove om de rust en de ruimte, en dat willen ze graag zo houden. De resultaten uit het leefbaarheidsonderzoek kunnen waardevol zijn voor het opstellen van een dorpsvisie voor Niehove.

Inhoud

1.	Inleiding	6
2.	Bedrijfsbeschrijving	7
2.1	Doelstelling.....	7
2.2	Kenniscentrum Gebiedsontwikkeling NoorderRuimte	7
2.3	Deelvragen.....	8
2.4	Begripsafbakening	8
3.	Inhoudelijke oriëntatie	10
3.1	Gemeente Zuidhorn	10
3.2	Niehove	10
3.3	De gemeenschap in Niehove	11
3.4	Relatie tussen gemeente en dorpsvisie.....	12
3.5	Dorpsonderzoeken	12
3.6	Verantwoording.....	13
4.	Onderzoeksmethode	14
4.1	Vraagtype	14
4.2	Onderzoeksontwerp.....	15
4.3	Populatie.....	15
4.4	Respons	16
5.	Resultaten.....	17
5.1	Woonomgeving	17
5.2	Voorzieningen.....	19
5.3	Sociale omgeving.....	21
5.4	Organiserend vermogen.....	22
5.5	Kinderenquête.....	22

6. Conclusie	24
7. Aanbevelingen	26
8. Bronnenlijst	27
9. Begrippenlijst.....	28
Bijlagen	29
Bijlage 1: Overzicht straten	30
Bijlage 2: Toekomstvisie gemeente Zuidhorn	31
Bijlage 3: Kinderenquête	32
Bijlage 4: Enquête.....	
Bijlage 5: Boomdiagram enquêtevragen.....	
Bijlage 6: Kruistabellen	

1. Inleiding

In opdracht van de Vereniging Dorpsbelangen Niehove is door de Hanzehogeschool Groningen een onderzoek uitgevoerd naar de beleving en waardering van de leefomgeving van Niehove (gemeente Zuidhorn). Met “Niehove” wordt bedoeld het dorp Niehove en het omliggende buitengebied. Het buitengebied wordt begrensd door de Gaaikemaweg en Rikkerdaweg (noorden), de Frijtumerweg en Balmahuisterweg (oosten), De Oude Dijk (zuiden) en Heereburen (westen). In bijlage 1 ziet u een overzicht van deze straten.

De vereniging Dorpsbelangen Niehove is op zoek naar een doel voor het dorp waar ze zich de aankomende jaren op kunnen richten. Op dit moment is er geen duidelijke toekomstvisie voor het dorp Niehove; bovendien is er nog geen dorpsvisie. Dit is de aanleiding van het onderzoek.

Het dorpsonderzoek is in opdracht van het kenniscentrum Gebiedsontwikkeling NoorderRuimte uitgevoerd door vier studenten van de opleiding Vastgoed en Makelaardij. Zij hebben het kwantitatieve deel (enquête) uitgevoerd. Deze enquête is opgesteld aan de hand van de deelvragen. De deelvragen komen voort uit de onderzoeksvraag: hoe waarderen de inwoners van Niehove hun leefomgeving?

Onderwijs en praktijk worden samengebracht waardoor de studenten ervaring opdoen in het doen van onderzoek. Studenten hebben tijdens dit blok geleerd om een gestructureerd onderzoek uit te voeren en hierbij kritisch te kijken naar hun eigen onderzoeksmethode.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een bedrijfsbeschrijving van het onderzoek gegeven. Vervolgens is in hoofdstuk 3 achtergrondinformatie gegeven over het onderzoek. Er is hierbij gekeken naar de bruikbaarheid van eerdere onderzoeken en er wordt een inhoudelijke oriëntatie gegeven. In dit hoofdstuk wordt bovendien een begripsafbakening en een verantwoording van de bronnen gegeven. In hoofdstuk 4 is de onderzoeksmethode uitgezet. Hierin wordt aangegeven welke methode is gebruikt voor het onderzoek. Hoofdstuk 5 laat de resultaten van de enquêtes zien en in hoofdstuk 6 worden daar conclusies aan verbonden. Ten slotte bevat hoofdstuk 7 de aanbevelingen en is in hoofdstuk 8 een bronnenlijst opgenomen. Onduidelijke begrippen zijn toegelicht in hoofdstuk 9.

2. Bedrijfsbeschrijving

In dit hoofdstuk wordt de doelstelling behandeld: de doelstelling van de opdrachtgever en de doelstelling van het onderzoek. Vervolgens wordt er ingegaan op Kenniscentrum Gebiedsontwikkeling NoorderRuimte, de opdrachtgever. Daarna worden de deelvragen besproken en ten slotte is er een begripsafbakening gegeven.

2.1 Doelstelling

De doelstelling is in twee onderdelen opgesplitst: de doelstelling van de opdrachtgever en de doelstelling van het onderzoek. De doelstelling van de opdrachtgever is dat het wil adviseren aan Dorpsbelangen hoe ze verder kunnen gaan met een dorpsvisie voor Niehove, qua proces en inhoud. Dit wil het kenniscentrum bereiken met behulp van een onderzoek naar de beleving en waardering van de leefomgeving van Niehove. Dit advies wordt aangeboden aan de vereniging Dorpsbelangen Niehove. Niehove heeft geen helder toekomstbeeld; ze weten niet welke richting ze op moeten. Daarom wordt er op dit moment gewerkt aan een onderzoek welke duidelijk zal maken hoe de inwoners van Niehove hun leefomgeving waarderen.

Om een goed advies uit te kunnen brengen is de volgende onderzoeksvraag geformuleerd: 'Hoe waarderen de inwoners van Niehove hun leefomgeving?'

Deze vraag dient beantwoord te worden. Het doel van dit onderzoek is om in kaart te brengen hoe de inwoners van Niehove hun leefomgeving waarderen, dit is het onderzoeksdoel. Het gaat om de waardering op dit moment en om een toekomstbeeld. Bij een leefomgevingsonderzoek worden vier thema's onderzocht: woonsituatie, sociale structuur, voorzieningen en organiserend vermogen. Deze topics zijn af te leiden uit het onderzoeksmodel (die in hoofdstuk 4 wordt toegelicht) en leiden tot deelvragen met verschillende subtopics. Zo zijn er op het gebied van organiserend vermogen thema's zoals zelfredzaamheid, bewonersinitiatieven, samenwerking en Vereniging Dorpsbelangen.

2.2 Kenniscentrum Gebiedsontwikkeling NoorderRuimte

Het kenniscentrum Gebiedsontwikkeling NoorderRuimte heeft een missie waaruit verschillende doelen geformuleerd worden. De missie van dit kenniscentrum¹ luidt als volgt:

"Het Kenniscentrum ontwikkelt en deelt kennis over ruimtelijke vraagstukken in Noord-Nederland vanuit het perspectief people- planet -profit. Lectoren, docenten en studenten doen samen met het werkveld multidisciplinair onderzoek op basis van vragen uit de praktijk."

De doelen die hieruit voortvloeien zijn:

- Kennis over gebiedsontwikkeling delen.
- Onderwijs en praktijk bij elkaar brengen.
- Toegepast onderzoek uitvoeren naar actuele vraagstukken;
- Integraal denken en werken bevorderen.

¹ Kenniscentrum NoorderRuimte, *Missie*, geraadpleegd op 3 maart 2011 via <http://www.hanze.nl/home/Onderzoek/Kennisportal/Kenniscentra/Kenniscentrum+Gebiedsontwikkeling+NoorderRuimte/Algemeen/Missie.htm>

Gebiedsontwikkeling NoorderRuimte is een van de vijf kenniscentra van Hanzehogeschool Groningen. Dit kenniscentrum voert momenteel een vijftal grote onderzoeken uit. Één daarvan is het onderzoek naar de leefomgeving. Het onderzoek leefomgeving wordt in zes verschillende delen opgesplitst, namelijk:

- Waardering en beeldvorming Veenkoloniën
- Het succes van de gebiedsontwikkelaar
- Maatschappelijk Vastgoed
- Dorpsonderzoeken
- Leefomgeving
- Nevenactiviteiten Veenkoloniën

2.3 Deelvragen

Aan de hand van het onderzoeksmodel zijn vier deelvragen geformuleerd. Die luiden als volgt:

- **Hoe beleven de inwoners van Niehove hun woonsituatie?**

Bij de uitkomst van deze vraag wordt er duidelijkheid verwacht over de mate waarin de inwoners van Niehove tevreden zijn over hun huidige woonsituatie. Hierbij moeten ook mogelijke veranderingen aan de woonsituatie naar voren kunnen komen.

- **Wat vinden de inwoners van Niehove van de voorzieningen in het dorp?**

De onderzoekers willen graag weten wat de inwoners van Niehove vinden van de huidige voorzieningen in het dorp en willen weten welke voorzieningen zij nog missen. Hierdoor kan er mogelijk een advies gegeven worden over het voorzieningenaanbod in Niehove.

- **Hoe beleven de inwoners van Niehove het sociale klimaat in het dorp?**

Deze deelvraag is tot stand gekomen doordat er in kleine dorpen vaak veel sociale samenhang is. Dit kan onder andere bestaan uit sociale controle en gezamenlijke activiteiten. Door het sociale klimaat in kaart te brengen kan er inzicht gekregen worden over mogelijke aanpassingen aan de leefomgeving.

- **Hoe denken de inwoners van Niehove over het organiserende vermogen binnen het dorp?**

Er is tot deze deelvraag gekomen om te weten te komen hoe de inwoners van Niehove denken over de samenwerking, de zelfredzaamheid en de bewonersinitiatieven van het dorp. Hierbij worden ook de denkbeelden over de vereniging Dorpsbelangen verwacht.

De subtopics die bij deze thema's horen, worden vervolgens uitgebreid uitgewerkt in de vragenlijst. Uit deze subtopics worden uiteindelijk de enquêtevragen opgesteld. Op die manier worden alle aspecten van het onderzoeksmodel behandeld en ontstaat er een compleet beeld over Niehove.

2.4 Begripsafbakening

Autochtoon (in Niehove): met autochtonen worden in dit geval de oorspronkelijke inwoners van Niehove bedoeld en mensen die al voor een langere periode in Niehove wonen. Het gaat in dit geval om het gevoel. Mensen die al 25 jaar in Niehove wonen hoeven zich bijvoorbeeld nog geen 'autochtoon' te voelen.

Leefbaarheid: Leefbaarheid is een aanvaardbaar niveau op de volgende domeinen: de verzorgingssituatie, de woonsituatie, het sociale klimaat en de bestuurlijke omgeving.²

² Movisie, *Wat is leefbaarheid?*, geraadpleegd op 29 maart 2011 via

http://www.movisie.nl/119212/def/home/trainingen/trainingen/leergang_leefbaarheid/wat_is_leefbaarheid/

Nieuwkomer (in Niehove): hiermee worden de mensen bedoeld die nog niet zo lang in Niehove wonen en oorspronkelijk uit een andere regio komen.

Organiserend vermogen: het organiserend vermogen kan worden gedefinieerd door middel van de hierna genoemde onderwerpen namelijk: zelfredzaamheid, talenten, bewonersinitiatieven, samenwerking, de vereniging van Dorpsbelangen en het gemeentelijk beleid. De term zelfredzaamheid wordt in de begrippenlijst toegelicht.

Sociaal klimaat: de term sociaal klimaat kan gedefinieerd worden door middel van een aantal onderwerpen namelijk: lokale binding, ontmoeting, netwerken, bevolkingssamenstelling, cultuur(historie) en de waardering van deze aspecten. De term lokale binding wordt nader toegelicht in de begrippenlijst.

Voorzieningen: onder het begrip voorzieningen worden de volgende onderwerpen verstaan: onderlinge dienstverlening, winkels, zorg, onderwijs, de lokale economie, verenigingsleven, vrije tijd en sport, vervoer en de waardering van al deze aspecten. De term onderlinge dienstverlening wordt in de begrippenlijst toegelicht.

Woonsituatie: de term woonsituatie kan gedefinieerd worden door middel van een aantal onderwerpen namelijk: milieu, fysieke omgeving, bereikbaarheid, toegankelijkheid, veiligheid, gebouwde omgeving, woning, duurzaamheid en waardering. Deze onderwerpen worden verder uitgelegd in de begrippenlijst.

3. Inhoudelijke oriëntatie

Aangezien Niehove in de gemeente Zuidhorn ligt, wordt er in dit hoofdstuk een oriënterende blik geworpen op deze gemeente en haar toekomstvisie. Vervolgens wordt er ingezoomd op het dorp Niehove en de gemeenschap in Niehove. Daarna wordt de relatie tussen dorpsvisies en de gemeente toegelicht en ten slotte wordt er een verband gelegd met eerdere dorpsonderzoeken.

3.1 Gemeente Zuidhorn

De gemeente Zuidhorn is een gemeente in de provincie Groningen. De gemeente is in 1990 ontstaan na samenvoeging van de gemeentes Aduard, Grijpskerk, Oldehove en Zuidhorn en heeft een kleine 19.000 inwoners. Zuidhorn is een forensengemeente die gericht is op de stad Groningen.

Identiteit vormt het sleutelwoord in de toekomstvisie van Zuidhorn. De drie pijlers van identiteit zijn: 'stadse', dorpse en landelijke identiteit. De identiteit wordt ontwikkeld langs deze drie verschillende pijlers die gezamenlijk de toekomstige identiteit van de gemeente Zuidhorn vormen.

De toekomstvisie geeft hier invulling aan door dit te vertalen in drie verschillende identiteiten en deze te koppelen aan een apart deelgebied. In elk van deze deelgebieden is één van de identiteiten leidend in de ontwikkelingsrichting voor de komende twintig jaar.

Voor Niehove is de dorpse identiteit de toekomst en heeft als titel "bewoners aan het roer". De bewoners bepalen hierin zelf de toekomst van hun dorp. Ze stellen - met ondersteuning van de gemeente - een eigen dorpsvisie op en zijn medeverantwoordelijk voor uitvoering en beheer. Afhankelijk van de behoefte in elk afzonderlijk dorp ontstaan maatwerkoplossingen, waarin wonen, voorzieningen, recreatie en/of verenigingsleven worden gecombineerd. Daarmee verwerven de kernen in de gemeente Zuidhorn zich landelijke bekendheid: in 2030 zijn de dorpen hét voorbeeld van actief burgerschap en de kansen die dit biedt voor een nieuwe dorpse identiteit in het landelijk gebied. De dorpen Aduard en Oldehove vervullen een belangrijke functie naar de omliggende dorpen.³ Zie de figuur in bijlage 2 voor een overzichtelijk beeld van de toekomstvisie van de gemeente Zuidhorn.

3.2 Niehove

Niehove is een wierdedorp in de gemeente Zuidhorn met een lange geschiedenis. Een wierdedorp is een dorp dat praktisch is ingedeeld. Het dorp werd gevestigd op een hoger liggend terrein waar een zoetwater vijver kwam te liggen, de zogenaamde 'dobbe'. Om dit punt heen werden alle boerderijen gebouwd. De term wierde staat voor het hoger liggend terrein waar het dorp op gebouwd is. De dobbe is inmiddels niet meer aanwezig in het dorp. Er staat al geruime tijd een kerk, die een centrale ligging heeft in het dorp.⁴ Deze kerk stamt uit het begin van de 13de eeuw. Eeuwenlang was de kerk het enige stenen gebouw van het dorp. De huizen staan in een cirkel rondom de kerk. Verder zijn er nog een aantal huizen en boerderijen buiten de cirkel. In de kerk is een bezoekerscentrum gevestigd;

³ Gemeente Zuidhorn, *Toekomstvisie Zuidhorn*, geraadpleegd op 27 maart 2011, via; www.zuidhorn.nl/web/file?uuid=1cb20d2d-800a-401f-971c...

⁴ Ecomare, *Natuurinformatie : Een wierdedorp*, geraadpleegd op 18 maart 2011 via <http://www.natuurinformatie.nl/get?site=ecomare.devleet&view=natuurdatabase.nl&id=i001738&searchString=wierdedorp&q=wierdedorp>

er worden geen diensten meer gehouden. In dit bezoekerscentrum is veel informatie te vinden over de historie van Niehove.⁵

Niehove heeft in de twintigste eeuw de verandering doorgemaakt van een werkdorp naar een woondorp. In een werkdorp zijn alle voorzieningen voor het dagelijks leven aanwezig: voor het werk, het wonen, het onderwijs, het sociale en kerkelijke leven en de primaire levensbehoeften. Een woondorp voorziet met name in een woonomgeving – een huis, een erf en een buur(t).

In het boek Clobus is de geschiedenis van Niehove sinds 200 voor Christus weergegeven.⁶ Voor het jaar 1200 had het dorp een andere naam: Zuidwierde. Rond het jaar 1200 nam het dorp een afzonderlijke rechtspositie in en vanaf dat jaar kreeg het de huidige naam. Niehove is een archeologisch rijksmonument en heeft de status van een beschermd dorpsgezicht. Het dorp ligt in het Middag-Humsterland, dat in 2005 voor zijn cultuurlandschap is aangewezen als Nationaal Landschap.⁷

In Niehove en omstreken wonen 285 mensen (inclusief kinderen), waarvan 150 mannen en 135 vrouwen. In de leeftijdsopbouw is opvallend dat bijna de helft van het dorp mensen van middelbare leeftijd zijn (45 tot 65 jaar). In vergelijking met de andere veertien dorpen van de gemeente Zuidhorn scoort Niehove daarin hoog. De andere dorpen hebben dus in verhouding minder mensen van middelbare leeftijd.

0 tot 15 jaar	14%
15 tot 25 jaar	18%
26 tot 45 jaar	13%
45 tot 65 jaar	46%
65 jaar en ouder	8%

Tabel 3.1: Leeftijdscategorieën in percentages in Niehove (CBS, 2009)⁸

Omdat de structuur van het dorp bewaard is gebleven, is het dorp officieel een ‘Beschermd dorpsgezicht’. Hierdoor mogen bijvoorbeeld de kozijnen maar in twee verschillende kleuren worden geverfd en moet er voor zonnepanelen een vergunning worden aangevraagd.

3.3 De gemeenschap in Niehove

Niehove is een hechte gemeenschap; de sociale controle is er groot. Doordat het een klein dorp is, kent iedereen elkaar en let iedereen op elkaar. Wanneer er nieuws is, is die informatie in no-time bekend in het hele dorp. Het nieuws gaat als een lopend vuurtje. Dit kan men zowel positief als negatief ervaren. Zo kunnen mensen zich aan de ene kant veiliger voelen, maar aan de andere kant kunnen mensen minder privacy ervaren.

Een ander punt dat Niehove zo bijzonder maakt, is de tegenstelling tussen ‘autochtonen’ en ‘nieuwkomers’. Met autochtonen worden in dit geval de oorspronkelijke inwoners van Niehove bedoeld en mensen die al voor een langere periode in Niehove wonen. Met nieuwkomers worden de mensen bedoeld die nog niet zo lang in Niehove wonen en oorspronkelijk uit een andere regio komen. De mensen die in Niehove hebben gewoond, verhuist zijn en vervolgens weer zijn

⁵ Niehove, *Geschiedenis*, geraadpleegd op 4 maart 2011 via <http://www.niehove.eu/geschiedenis>

⁶ Clobus, M. (2003) ...en verdold aalmoal een knecht mit rood hoar. *Geschiedenis van het wierdendorp Niehove, centrum van het Humsterland*. Stichting Cu-Re, Niehove

⁷ Middag-Humsterland, Cultuur & Landschap, geraadpleegd op 8 maart 2011 via http://www.middaghumsterland.nl/cultuur_landschap.html

⁸ Centaal Bureau voor de Statistiek, Gemeente op maat – 2009, geraadpleegd op 9 maart 2011 via www.cbs.nl

teruggekomen vallen ook onder de autochtonen. De nieuwkomers zijn mensen die voor hun rust naar het hoge noorden zijn gekomen en eenmaal wonend in Niehove veranderingen willen zien. Dit kan voor spanningen zorgen tussen autochtonen en nieuwkomers.

Daarnaast wordt het de nieuwkomers verweten dat ze te weinig deelnemen aan de sociale activiteiten. Een aantal groepen lijkt zich af te zonderen van de rest van het dorp; op die manier dreigt een kloof te ontstaan tussen 'autochtoon' en 'nieuwkomer'.⁹ Een kanttekening die hier geplaatst dient te worden is dat het vanuit één kant wordt belicht; het gaat om de mening van een paar personen. Het is dus niet zo dat dit de mening is van iedere inwoner. Wel is het zo dat deze punten worden meegenomen in het onderzoek.

3.4 Relatie tussen gemeente en dorpsvisie

Een dorpsvisie is een plan voor het dorp voor de middellange termijn: een rode draad voor het bestuur van dorpsbelangen, dat aangeeft wat er leeft in het dorp en waarmee een dorpsbelangenorganisatie zich bezig zou moeten houden op het gebied van leefbaarheid.

Aan de hand van het kwantitatief onderzoek dat is gedaan kunnen er ideeën voortkomen om de leefbaarheid voor de bewoners te verbeteren. De ideeën worden dan door werkgroepen uitgewerkt in concrete projecten. Wanneer dat niet het geval is, en het bestuur kiest voor een meer beleidsmatige dan uitvoerende taakopvatting, zal de dorpsvisie een centrale rol spelen binnen de samenwerking met de gemeente.¹⁰

De Vereniging Groninger Dorpen gaat met betrekking tot een dorpsvisie te werk volgens een vast stramien. Die rolverdeling ziet er (in hoofdlijnen) als volgt uit:

- Het project valt onder de verantwoordelijkheid van dorpsbelangen;
- Een werkgroep voert het project voor dorpsbelangen uit;
- De bewoners fungeren als informatiebron;
- De vereniging Groninger Dorpen begeleidt het proces en coacht de werkgroep;
- De gemeente volgt het proces, geeft de bestaande beleidskaders aan, zorgt voor organisatorische follow-up van de dorpsvisie binnen de gemeente en draagt bij in de kosten.

Vereniging Groninger Dorpen

De vereniging Groninger Dorpen is vertegenwoordigd in diverse klankbordgroepen binnen de provincie Groningen. Op die manier kan zij namens de ruim 250 aangesloten leden reageren en invloed uitoefenen op het provinciale overheidsbeleid. Groninger Dorpen wil stimuleren dat dorpen en dorpshuizen op een interactieve manier betrokken raken bij de ontwikkeling van diverse plannen. Dergelijke mooie initiatieven dragen bij aan de leefbaarheid van het Groninger platteland en komen de ontwikkeling van de dorpen ten goede.

3.5 Dorpsonderzoeken

Kenniscentrum Gebiedsontwikkeling NoorderRuimte heeft eerder dorpsonderzoeken uitgevoerd in de dorpen Westernieland, Ulrum en Houwerzij. Nu krijgt het een vervolg in Niehove. Een belangrijk verschil is dat er in Niehove geen sprake is van krimp. Door meerdere dorpen te onderzoeken in verschillende gemeenten ontstaat er een beeld die bepalend is voor de waardering van de leefomgeving. De leefomgeving van een dorp omvat de fysieke en sociale aspecten van de omgeving. Deze aspecten bepalen de kwaliteit van de leefomgeving. De kwaliteit van de leefomgeving is de

⁹ Dorpsbezoek Niehove, *Petra Postema en Martje Pool*, geraadpleegd op 8 maart 2011

¹⁰ Groninger dorpen, dorpsvisies, geraadpleegd op 27 maart 2011, via;
http://www.groningerdorpen.nl/index.php?option=com_content&task=view&id=36&Itemid=66

waarde die inwoners geven aan deze aspecten.¹¹ Het gaat om de waardering van de leefbaarheid. Het hangt grotendeels af van de waardering van een individu, die allemaal verschillende denkbeelden kunnen hebben over wat een goede leefomgeving is.

Naast de dorpsonderzoeken die zijn uitgevoerd door Kenniscentrum Gebiedsontwikkeling NoorderRuimte zijn op landelijk niveau ook enkele dorpsonderzoeken uitgevoerd. Zo heeft de leerstoelgroep RURALE Sociologie (Wageningen Universiteit en Researchcentrum) onderzoek gedaan naar het communicatieproces tussen dorpsbelangenorganisaties in kleine dorpskernen en gemeenten in de Achterhoek en Liemers. Dit heeft geresulteerd in een aantal aanbevelingen, één daarvan is dat dorpen een eigen dorpsvisie moeten opstellen. Uit dit onderzoek zijn een aantal conclusies te trekken. Zo is het belangrijk dat het bestuur (van de dorpsvereniging) op een rij zet wat de wensen zijn voor de toekomst van het dorp. Hierbij moet er worden geluisterd naar de mening van de inwoners.¹²

Om een onderzoek goed uit te voeren is het belangrijk dat het onderwerp goed gedefinieerd wordt. Het komt vaak voor dat het onderwerp te breed is. Het risico hiervan is dat het onderzoek te algemeen blijft. Het onderwerp moet dus goed afgebakend worden.¹³ Het hoofdthema van dit onderzoek is de kwaliteit van de leefomgeving in Niehove. Dit thema is onderverdeeld in meerdere deelvragen om specifieke thema's te belichten. Meer hierover kunt u lezen in het volgende hoofdstuk.

3.6 Verantwoording

De bronnen in dit rapport zijn over het algemeen bruikbaar en van een betrouwbaar niveau. Om dit te bereiken is bij elke bron de vraag gesteld of de bron voldoende betrouwbaar is.

Voor een oriënterende blik op Niehove is er gebruik gemaakt van het boek 'en verdold aalmoal een knecht mit rood hoar' van M. Clobus. Dit boek beschrijft de geschiedenis van het wierdedorp Niehove. Voor de oriëntatie is verder gebruik gemaakt van de websites van de gemeente Zuidhorn en van Kenniscentrum Gebiedsontwikkeling NoorderRuimte, de opdrachtgever. Daarnaast zijn onder meer de websites van Niehove en het gebied Middag-Humsterland als bron gebruikt. Bovenstaande bronnen voldoen aan de criteria betrouwbaar en bruikbaar.

Om een beeld te krijgen van de gemeenschap in Niehove is het dorpsbezoek van Niehove als bron gebruikt. Tijdens dit dorpsbezoek werden we rondgeleid door Petra Postema en Martje Pool en zij gaven hun mening over het dorp. Het gevaar om dit als bron te gebruiken is dat het slechts om de mening van twee personen gaat. Hun mening kan verschillen van de meningen van de overige dorpsbewoners. Daarnaast is het Centraal Bureau voor de statistiek als bron gebruikt. Dit is een betrouwbare bron. Een kanttekening is wel dat de gegevens dateren uit 2009; we zijn inmiddels twee jaar verder en de gegevens zijn dus niet meer up-to-date.

De complete bronvermelding is terug te vinden in de bronnenlijst van dit rapport (hoofdstuk 8).

¹¹ Kenniscentrum Gebiedsontwikkeling NoorderRuimte, *Leven in Houwerzijl*, Geraadpleegd op 18 maart 2011

¹² Leerstoelgroep RURALE Sociologie, Wageningen Universiteit en Researchcentrum, *Interactie in ontwikkeling*, geraadpleegd op 18 maart 2011 via <http://library.wur.nl/way/bestanden/clc/1750771.pdf>

¹³ N. Verhoeven, *Wat is onderzoek?*, (blz. 54 ev)

4. Onderzoeksmethode

In dit hoofdstuk wordt er ingegaan op de onderzoeksmethode. Zo wordt het vraagtype en het onderzoeksontwerp behandeld. Daarnaast is aangegeven in welke mate er gebruik wordt gemaakt van kwantitatief onderzoek. Ten slotte is aangegeven welke populatie er wordt ondervraagd.

Aan de hand van voorgaande onderzoeken over leefomgeving in andere dorpen is onderstaand onderzoeksmodel opgesteld. Dit onderzoeksmodel geeft een goede basis voor vervolgonderzoeken. Tijdens dit onderzoek zullen de deelonderwerpen uit dit onderzoeksmodel worden toegepast.

Figuur 4.1: onderzoeksaspecten voor de waardering van de leefomgeving

4.1 Vraagtype

De onderzoeksvraag is de volgende: hoe waarderen de inwoners van Niehove hun leefomgeving? Deze vraag zal aan de hand van het onderzoek beantwoord worden. Dit zal uiteindelijk leiden tot conclusies en aanbevelingen. Dorpsbelangen Niehove kan vervolgens aan de slag met deze conclusies; aan de hand daarvan kan een dorpsvisie worden opgesteld. Het onderzoek is een beschrijvend onderzoek. Door antwoord te geven op de onderzoeksvraag door middel van dit onderzoek, zal het duidelijker worden hoe de inwoners van Niehove hun leefomgeving in het dorp Niehove waarderen.

4.2 Onderzoeksontwerp

Om de onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden is de hoofdvraag onderverdeeld in deelvragen. Deze deelvragen zijn vervolgens weer opgesplitst. Hierdoor wordt de vraag van meerdere kanten belicht en ontstaat er een compleet antwoord op de vraag. Tevens wordt er gekeken naar de bronnen van informatie. De onderzoeksmethoden die worden verricht in het dorpsonderzoek zijn kwantitatief.

Het kwantitatieve deel van het onderzoek zal bestaan uit een enquête (vanaf 13 jaar) en uit een kinderenquête (6 tot en met 12 jaar). Er is voor een enquête gekozen om een aantal redenen. Ten eerste is er relatief weinig tijd om dit onderzoek te doen. Ten tweede wordt er op deze manier iedereen uit het dorp meegenomen in het onderzoek. Dit betekent dat de complete dorpspopulatie is onderzocht. Als derde is er de factor geld. Het onderzoek zal niet veel geld moeten kosten.

In het kwantitatieve onderzoek worden cijfermatige gegevens verzameld. Hierdoor is het makkelijk om de gegevens te analyseren met behulp van statistische gegevens. Bij dit onderzoek zal de output van de enquête worden verwerkt in het programma SPSS. Er is gekozen voor een schriftelijke enquête. Zo kunnen de respondenten rustig de tijd nemen om de enquête in te vullen. Tevens kunnen ze dit op een door hen gekozen moment doen.

Aan de hand van het onderzoeksmodel zijn vier deelvragen geformuleerd. Hierbij is van belang om te weten om wat voor type vraag het gaat. Alle deelvragen hebben als vraagtype evalueren. Door middel van het onderzoek wordt er naar een mening over bepaalde zaken gevraagd. Het gaat erom hoe de inwoners van Niehove oordelen over de woonsituatie, voorzieningen, sociale klimaat en het organiserend vermogen. In bijlage III ziet u hoe de enquêtevragen zijn opgesteld. De enquêtevragen komen voort uit de deelvragen. In de bijlage is dit overzichtelijk in een organogram geplaatst. In bijlage IV is de enquête geplaatst.

Voorafgaand aan de enquête ontvingen de inwoners van Niehove een begeleidende brief. Hierin werd een aankondiging gedaan van het onderzoek. Het doel hiervan was om de respons te verhogen. Daarnaast werd er tijdens het uitdelen van de enquêtes een persoonlijk praatje gehouden. Er werd mondeling toegelicht wat het doel is van het onderzoek zodat duidelijk werd wat het nut is van de enquête. Wanneer de bewoners niet thuis waren, werd de enquête in de brievenbus gedaan.

4.3 Populatie

Samen met de opdrachtgever is de te onderzoeken populatie gedefinieerd. De populatie bestaat uit alle inwoners van Niehove. Alle inwoners krijgen één enquête, Dorpsbelangen heeft de enquêtes bij de mensen thuis langs gebracht. De inwoners werden geacht de enquête binnen een week te hebben ingevuld. Na een week werden de enquêtes weer ingenomen.

Er is onderscheid gemaakt in de verschillende leeftijdsgroepen. Zo krijgen de kinderen tot en met 12 jaar een kinderenquête. Deze enquête is zo opgesteld dat het voor kinderen begrijpelijk is en makkelijk in te vullen. Daarnaast wordt er voor de kinderen in deze leeftijdscategorie een tekenwedstrijd georganiseerd. Iedere inwoner vanaf 13 jaar krijgt de reguliere enquête toegestuurd. Er is bewust voor gekozen om iedereen mee te laten doen aan de enquête om zo betrokkenheid bij iedere bewoner te krijgen (van jong tot oud).

Er wordt binnen deze populatie niet gewerkt met een steekproef. Op die manier wordt niemand overgeslagen en krijgt iedere inwoner van Niehove de mogelijkheid om zijn/haar mening te geven.

4.4 Respons

In Niehove wonen 285 mensen. 85% hiervan is vijftien jaar of ouder. Dit komt neer op 242 mensen. Er zijn in totaal 108 enquêtes teruggestuurd. Dit betekent dat het onderzoek een responspercentage heeft van 45%.

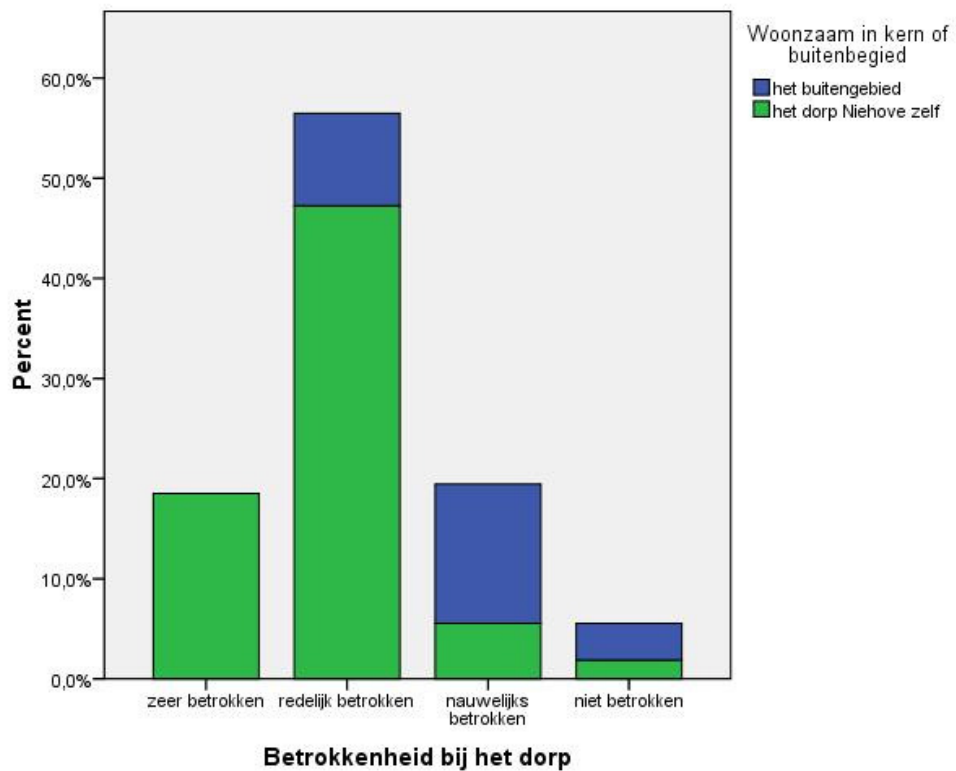
Naast de enquêtes zijn er 9 kinderenquêtes teruggestuurd.

5. Resultaten

In dit hoofdstuk worden de relevante uitkomsten van de enquête geanalyseerd. De volledige uitwerking is terug te vinden in bijlage 6. Er is hier voor gekozen omdat het om een grote hoeveelheid resultaten gaat. In dit hoofdstuk worden dus alleen de meest opvallende uitkomsten uiteengezet. De resultaten worden per thema besproken. In bijlage 4 zijn de enquêtevragen opgenomen.

5.1 Woonomgeving

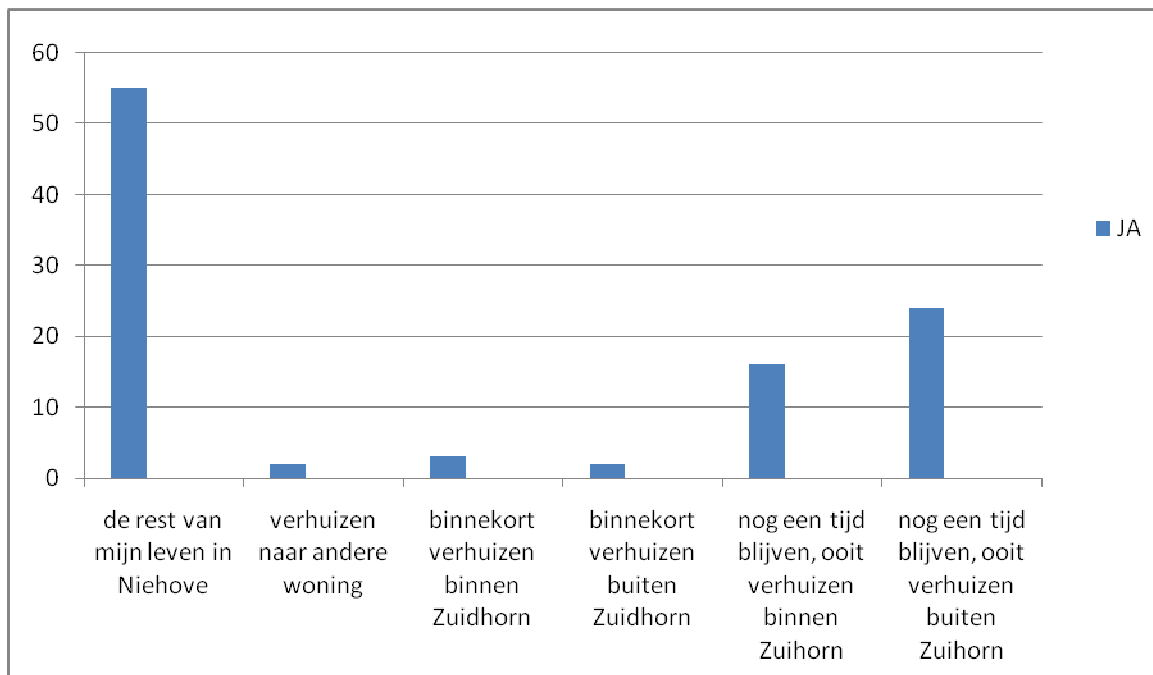
De meerderheid van de respondenten (56,5%) voelt zich redelijk betrokken bij het dorp. Het onderscheid tussen de betrokkenheid van de bewoners in het buitengebied en de bewoners die in de dorpskern wonen verschilt nog al. Dit is duidelijk te zien in figuur 5.1.

Figuur 5.1: Betrokkenheid bij het dorp

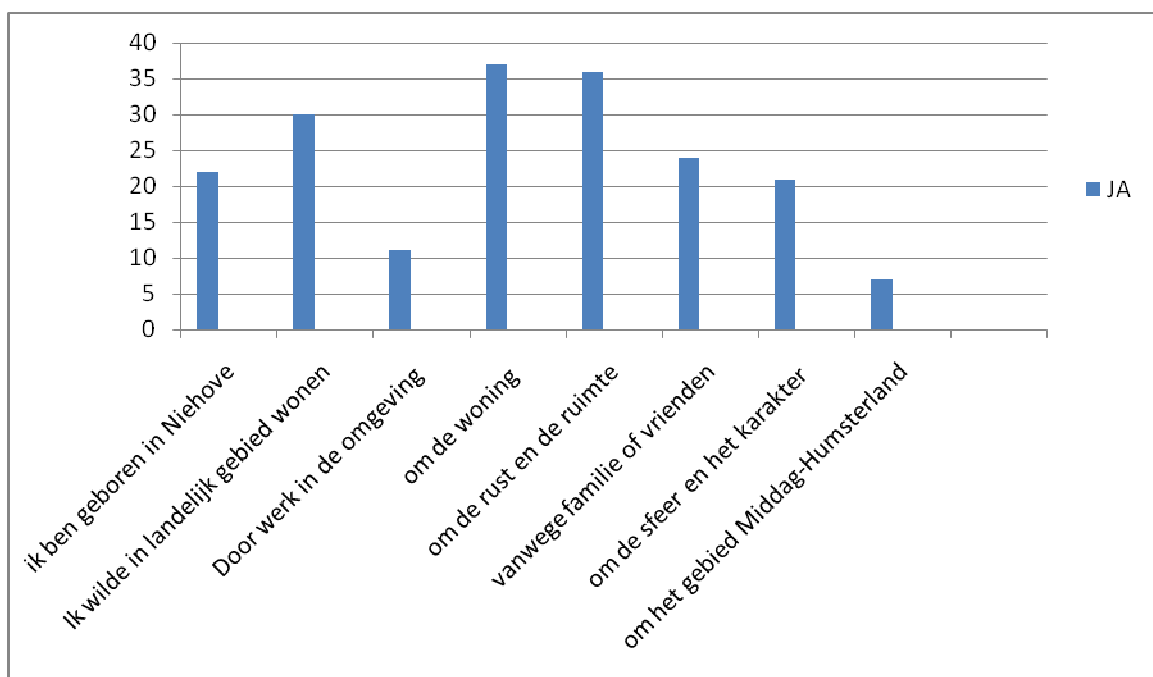
Uit figuur 5.1 is af te lezen dat er geen bewoners uit het buitengebied zijn die zich zeer betrokken voelen bij het dorp. Een groot deel van de mensen die in het buitengebied wonen voelen zich nauwelijks of niet betrokken bij het dorp.

Niehove is een prettig dorp om in te wonen. Dit blijkt uit het feit dat de meeste Niehoofsters (54%) de rest van hun leven in Niehove willen wonen. Slechts een klein gedeelte geeft aan binnenkort te willen verhuizen. Daarnaast geeft ongeveer 40% van de respondenten aan nog een tijd in Niehove te willen wonen en daarna te verhuizen. De verdeling is te zien in figuur 5.2.

Figuur 5.2: Hoe lang blijft u nog in Niehove wonen?

De vraag is waarom mensen nu juist in Niehove gaan wonen. Wat maakt Niehove nu zo bijzonder? Er zijn twee motieven die er bovenuit steken. Zo gaan mensen in Niehove wonen en om de rust en ruimte. In een landelijk gebied willen wonen en vanwege familie en vrienden zijn andere veel voorkomende motieven. In figuur 5.3 is een overzicht te zien van de antwoorden op deze vraag.

Figuur 5.3: Waarom bent u in Niehove komen wonen?

Om te achterhalen of mensen tevreden zijn over hun woonomgeving zijn twee vragen met elkaar in verband gebracht. De vraag waarom mensen in Niehove zijn komen wonen in combinatie met de vraag hoe lang mensen nog in Niehove willen blijven wonen. Van de respondenten heeft 66% aangegeven naar Niehove te verhuizen vanwege de woning en/of de rust en de ruimte. Van deze respondenten heeft 63% aangegeven de rest van hun leven in Niehove te willen blijven wonen. De overige 37% geeft aan nog een tijd in Niehove te willen wonen. Hieruit valt op te maken dat de mensen tevreden zijn over hun woonomgeving. In figuur 5.4 staan de uitkomsten gegeven.

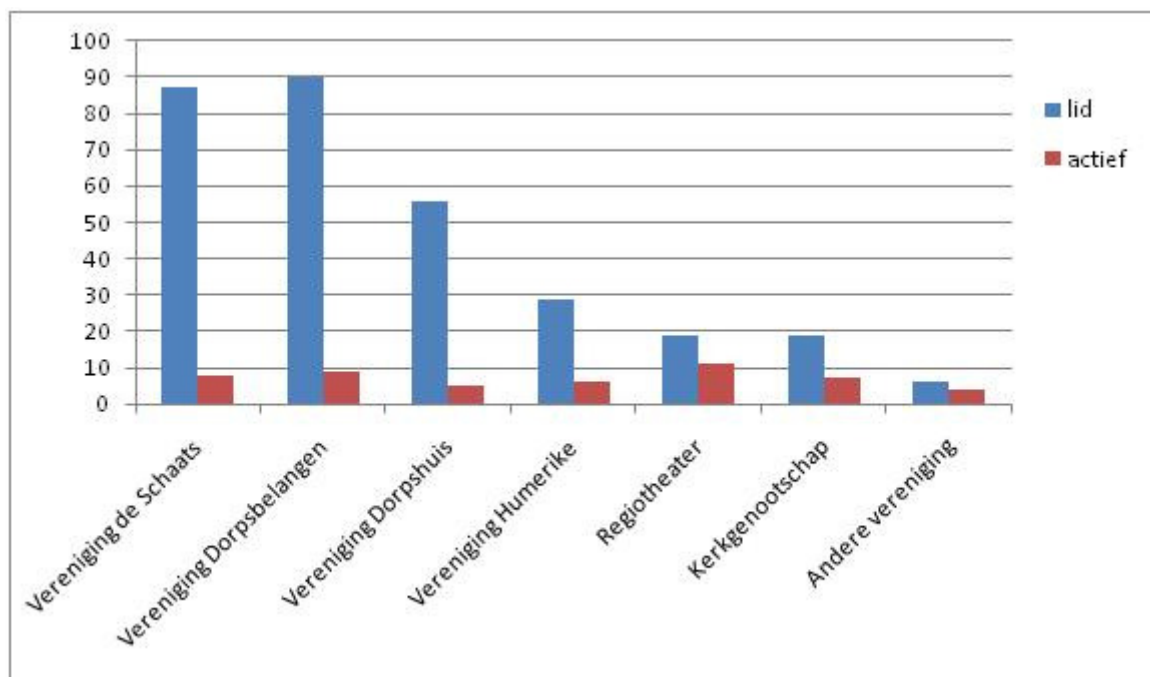
Waarom in Niehove komen wonen?		Hoelang blijven wonen					Total
		de rest van mijn leven in Niehove blijven wonen	verhuizen naar andere woning	binnenkort verhuizen naar andere plaats in Zuidhorn	binnenkort verhuizen naar andere plaats buiten Zuidhorn	nog een tijd in Niehove blijven wonen, ooit verhuizen naar plaats in Zuidhorn	
Om de woning (sfeer, grootte, ligging, prijs)	Ja	22	0	0	0	2	36
Om de rust en de ruimte	Ja	23	0	0	0	12	35

Figuur 5.4: woonomgeving

De inwoners van Niehove zijn tevreden over hun woonsituatie. Ze geven namelijk gemiddeld het rapportcijfer van een **8** en van alle respondenten heeft er maar één een onvoldoende gegeven.

5.2 Voorzieningen

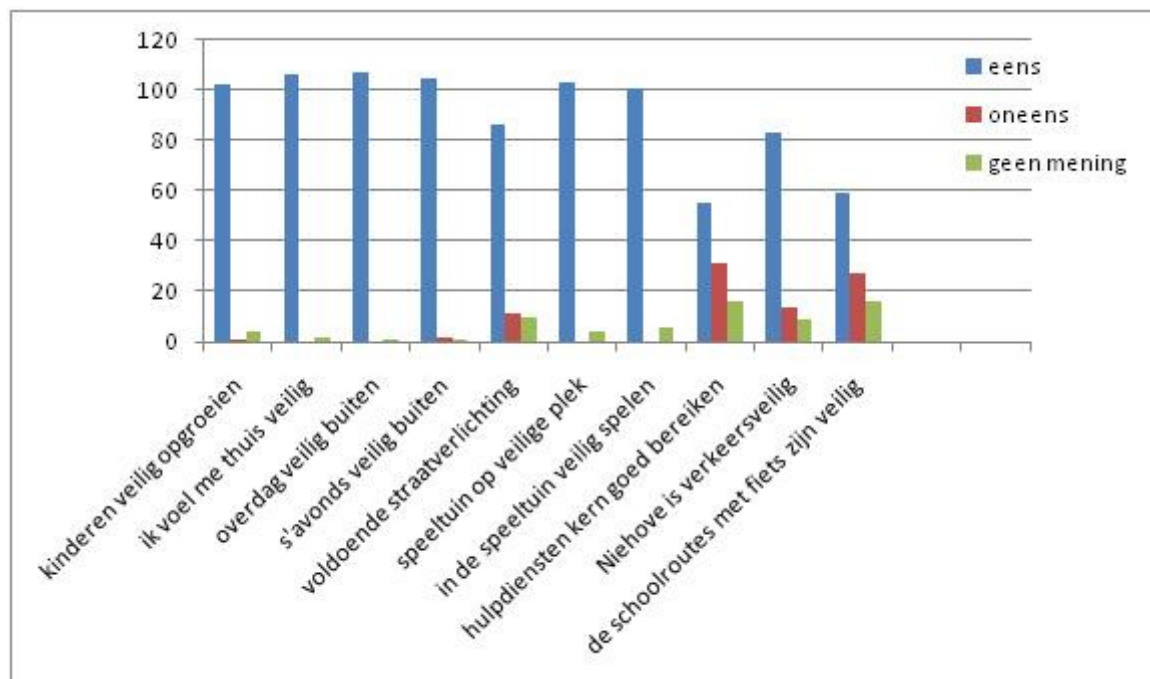
Een groot deel van de inwoners van Niehove is lid van één of meer verenigingen, maar een klein gedeelte is actief. Dit is goed zichtbaar in figuur 5.5. De oorzaak voor het lage aantal actieve leden zal moeten worden onderzocht.

Figuur 5.5: Verenigingen (lid/actief)

Inwoners van Niehove vinden het niet erg om hun dagelijkse boodschappen buiten Niehove te doen. Van de ondervraagden heeft 90% hier geen moeite mee.

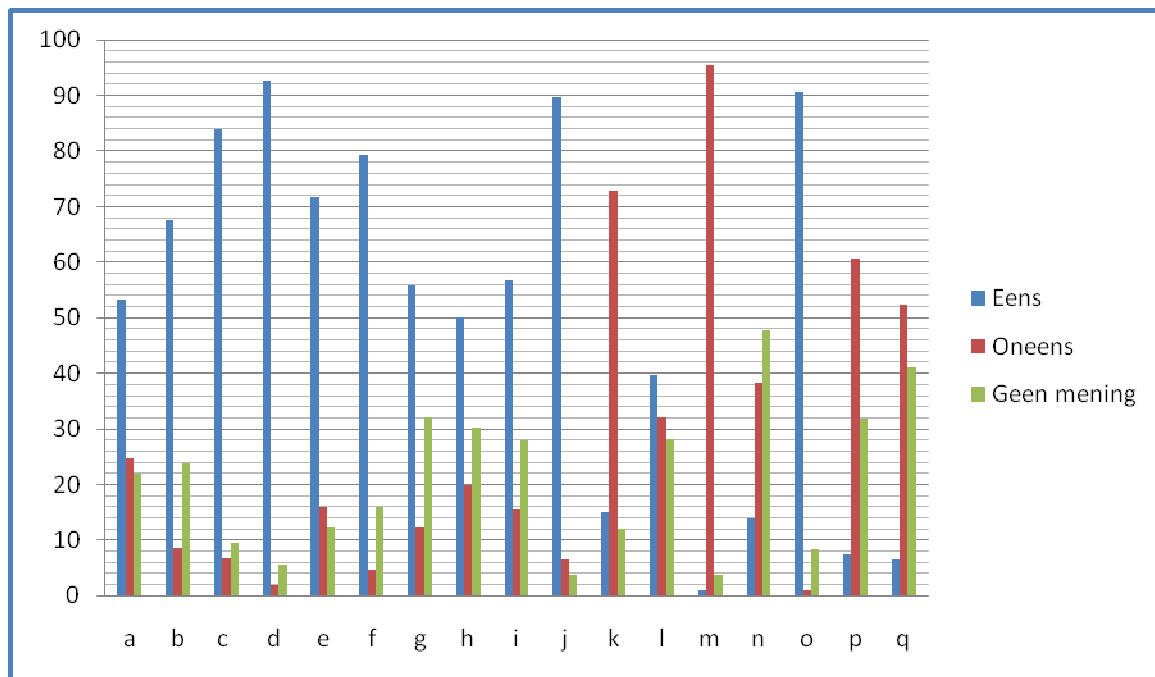
Verder zijn de inwoners van Niehove over het algemeen tevreden over de veiligheid in het dorp. Het gemiddelde rapportcijfer dat de respondenten gaven is namelijk een **7,7**. Wel is er kritiek op de punten straatverlichting, hulpdiensten, verkeersveiligheid en de schoolroutes. Dit blijkt uit figuur 5.6.

Figuur 5.6: Veiligheid in en om Niehove

5.3 Sociale omgeving

Over het algemeen wordt de sociale omgeving in Niehove positief beoordeeld. Zo geeft de meerderheid aan zich een echte Niehoofster te voelen en hebben de meeste respondenten voldoende sociale contacten binnen en buiten het dorp. Bovendien wordt er gesproken van een goede verstandhouding tussen oude en nieuwe inwoners, een goede relatie met de burens en wordt de sociale controle als prettig ervaren. Opvallend is verder dat bijna 32% aangeeft geen mening te hebben over het feit dat mensen in de kern te dicht op elkaar wonen. Verder staan de respondenten in Niehove niet te springen om een 'Steunstee' (een inloopplek van de gemeente voor aanvragen over wonen en zorg). Van de respondenten geeft maar 6,5% aan dat het graag een 'Steunstee' wil. De resultaten kunt u vinden in de staafdiagram in figuur 5.7. Het gemiddelde rapportcijfer voor de sociale omgeving is een **7,6**.

Figuur 5.7: sociale omgeving

- a. Ik voel me een echte Niehoofster (Nijhoofster)
- b. Ik voelde me goed ontvangen toen ik hier kwam wonen
- c. Ik heb voldoende sociale contacten in het dorp
- d. Ik heb voldoende sociale contacten buiten het dorp
- e. Ik voel me verbonden met het dorp en haar inwoners
- f. Ik vind saamhorigheid belangrijk
- g. Sociale controle is sterk aanwezig in het dorp
- h. Ik vind de sociale controle prettig in het dorp
- i. De verstandhouding tussen 'oude' inwoners en 'nieuwkomers' is goed
- j. De relatie tussen mij en mijn burens is goed
- k. Ik wil alleen in Niehove wonen, ik heb geen behoefte aan contacten in het dorp
- l. Door actief in het dorp te zijn heb ik vele sociale contacten
- m. Ik voel me eenzaam in Niehove
- n. De website www.niehove.eu verbindt inwoners met elkaar
- o. Ik kan altijd hulp vragen aan medebewoners
- p. In de kern wonen mensen te dicht bij elkaar
- q. Ik zou graag een 'Steunstee' in Niehove willen

5.4 Organiserend vermogen

Het is belangrijk om goed te luisteren naar de wensen van de inwoners. Daarom is de vraag gesteld wat mensen willen veranderen aan Niehove. Hieruit kwam naar voren dat inwoners vooral veranderingen willen aan de wegen en paden, het verkeer en dorpshuis Eisseshof. Dit blijkt uit de diagram in figuur 5.8.

Figuur 5.8: Veranderingen aan Niehove

5.5 Kinderenquête

De enquête is in totaal door negen kinderen tussen de zes en de twaalf jaar ingevuld. Onder deze negen kinderen waren er vier jongens en vijf meisjes. De gemiddelde leeftijd van de respondenten van de kinderenquête was 8,1 jaar. Zes kinderen kwamen uit het dorp Niehove en drie kwamen uit het buitengebied van Niehove. Acht van deze kinderen gaat naar een school binnen de gemeente Zuidhorn, één gaat naar een school buiten de gemeente Zuidhorn, maar wel in de gemeente Groningen. De kinderen geven aan dat ze er geen moeite mee hebben om naar een school te gaan in een ander dorp.

Alle negen kinderen geven aan thuis of bij vriendjes en vriendinnetjes te spelen. Verder is het spelen op straat populair en in de zomer zwemmen in het zwembad Electra (Oldehove). Andere veel voorkomende hobby's zijn computeren en knutselen.

De kinderen vinden het leuk om in Niehove te wonen om de activiteiten die er georganiseerd worden. Verder vinden ze het leuk in Niehove, omdat ze gemakkelijk naar het zwembad kunnen en omdat ze in rust en in de natuur buiten kunnen spelen. Op de vraag 'waarom vind je het niet leuk om in Niehove te wonen?', antwoorden bijna alle kinderen, 'omdat er niet veel kinderen in Niehove wonen'.

Samengevat zijn de kinderen, gezien de uitkomsten van de enquête, tevreden dat ze in Niehove wonen. Ze vinden het niet erg om in een ander dorp naar school te gaan en ze zijn tevreden over de activiteiten die er georganiseerd worden. Ze zijn ook blij met de natuur in de omgeving en het zwembad bij Electra. De kinderen vinden het wel jammer dat er niet veel kinderen in Niehove wonen. Ook vinden ze het niet altijd veilig om op straat te spelen.

De kinderenenquête is weergegeven in bijlage 3.

6. Conclusie

De conclusie wordt behandeld aan de hand van de vier deelvragen. Per thema worden de belangrijkste conclusies getrokken. Aan de hand van de antwoorden op de deelvragen wordt het antwoord op de onderzoeksvraag gegeven.

Hoe beleven de inwoners van Niehove hun woonsituatie?

Uit de enquête is naar voren gekomen dat de belangrijkste redenen dat mensen in Niehove zijn komen wonen de rust en de ruimte is. De andere redenen waren om de woning en om het landelijk gebied. Verder gaven de meeste Niehoofsters aan de rest van hun leven in Niehove te willen blijven wonen. Wanneer mensen wel aangaven ooit te willen verhuizen gaven ze als reden het onderhoud van het huis en de tuin en het dichter willen wonen bij voorzieningen. Uit deze gegevens valt op te maken dat de inwoners van Niehove tevreden zijn over hun woonsituatie. Als rapportcijfer voor het thema wonen gaven ze dan ook gemiddeld een **8**.

Wat vinden de inwoners van Niehove van de voorzieningen in het dorp?

Bij voorzieningen moet u denken aan bijvoorbeeld winkels, scholen en sport. Wat ook hoort bij een goed voorzieningenniveau is een gevoel van veiligheid, denk aan verlichting, fietspaden, etc. Uit de enquête is gebleken de inwoners van Niehove tevreden zijn over de veiligheid in hun dorp. Zij gaven voor veiligheid dan ook als rapportcijfer gemiddeld een **7.7**. Over de onderhoud van de wegen van en naar Niehove waren de meningen verdeeld. Een groot deel van de respondenten gaf aan dat de wegen beter onderhouden moeten worden. Het gemiddelde rapportcijfer voor 'wegen en paden' kwam dan ook uit op een **6.8**.

De inwoners van Niehove zijn genoodzaakt hun dagelijkse boodschappen buiten Niehove te moeten doen; 90% van de ondervraagden gaf aan hier geen problemen mee te hebben. Verder waren ze tevreden over het sportveld, de ijsbaan en de speelvoorzieningen voor de kinderen. Meer dan 75% van de respondenten vindt de wandelpaden aantrekkelijk en de meeste mensen zijn tevreden over het onderhoud van de bomen rond de kerk en de begraafplaats. Het gemiddelde rapportcijfer dat de mensen gaven voor de voorzieningen is een **7.2**.

Hoe beleven de inwoners van Niehove het sociale klimaat in het dorp?

De meeste respondenten geeft aan voldoende sociale contacten te hebben binnen en buiten het dorp. Bovendien wordt er gesproken van een goede verstandhouding tussen de oude en nieuwe inwoners, een goede relatie met de burens en wordt de sociale controle als prettig ervaren. De meeste respondenten geeft dan ook aan graag buurt- of dorpsgenoten te willen helpen. De meest voorkomende hulp die mensen elkaar geven in het dorp is het geven van water aan de bloemen en het verzorgen van de post bij afwezigheid. De respondenten geven voor de sociale omgeving in Niehove het gemiddelde rapportcijfer van een **7.6**.

Hoe denken de inwoners van Niehove over het organiserende vermogen binnen het dorp?

Voor een klein dorp als Niehove worden er veel activiteiten georganiseerd. Uit de enquête kwamen de volgende activiteiten als populairst naar voren: paasvuur, intocht + feest Sinterklaas, paaswandeling en de Sinterklaasbingo. Ook de jaarvergadering is een belangrijke activiteit. De meerderheid van de respondenten (78,5%) geeft aan dat er voor de kinderen leuke activiteiten

worden georganiseerd. De respondenten geven voor de dorpsactiviteiten in Niehove het gemiddelde rapportcijfer van een **6.8**. Ongeveer 15% van de ondervraagden geeft aan iets of iets anders erbij te willen beginnen in Niehove. Deze respondenten hebben met name ideeën op het gebied van duurzame energie, kunst of een boerderij- of landwinkel met streekproducten. De mensen geven voor het ondernemen in Niehove het gemiddelde rapportcijfer van een **6.7**.

Na beantwoording van de vier deelvragen kan er een antwoord worden gegeven op de onderzoeksvraag:

Hoe waarderen de inwoners van Niehove hun leefomgeving?

Over het algemeen zijn de inwoners van Niehove tevreden over hun leefomgeving. Niehoofsters zijn met name tevreden over hun woonsituatie en over de sociale controle in het dorp. Inwoners zijn bereid om elkaar te helpen. Hierbij is te denken aan een lift geven of klusjes in huis en tuin. De goede sociale controle is een mogelijke reden voor de veiligheid in Niehove. Ook op dat gebied scoort Niehove goed.

Er zijn ook aspecten die voor verbetering vatbaar zijn. Zo zijn veel respondenten ontevreden over de wegen en paden in en rond Niehove. Vooral in de winter (bij gladheid) zorgen de smalle toegangswegen voor gevaarlijke situaties. Ook ziet men graag veranderingen aan het verkeer. Veel respondenten vinden namelijk dat er te hard wordt gereden en daarom willen ze een snelheidsbeperking.

7. Aanbevelingen

Het is belangrijk dat Niehove zijn dorpskarakter behoudt en ervoor zorgt dat mensen in rust en in de ruimte kunnen blijven wonen. Dit is ook de belangrijkste reden waarom mensen in Niehove zijn komen wonen. Het grootste deel van de Niehoofsters vindt het niet erg om hun dagelijkse boodschappen in een ander dorp te moeten doen. Echter zijn er ook een aantal mensen die bepaalde voorzieningen missen. Een oplossing kan zijn dat een melkboer of groenteboer in een 'crv wagen' door Niehove rijdt, waardoor ouderen of lichamelijk beperkten voor hun dagelijkse boodschappen niet afhankelijk zijn van anderen. Er kan ook gedacht worden aan het aanbieden van extra zorgvoorzieningen voor ouderen, hierbij valt er te denken aan thuishulp in de vorm van schoonmaak en onderhoud aan het huis en de tuin.

Uit de enquête blijkt dat het onderhoud aan de wegen van en naar Niehove verbeterd moeten worden. Op welke manier deze verbeterd moet worden, door bijvoorbeeld verbreden, apart fietspad, etc. zal verder onderzocht moeten worden.

Er zijn ook inwoners van Niehove die aangeven 'iets' of 'iets anders' erbij te willen beginnen. Zij hebben plannen op het gebied van duurzame energie, kunst of een boerderij- of landwinkel met streekproducten. Het is aan dorpsbelangen de taak deze ideeën te stimuleren om het dorp onafhankelijker te maken ten opzichte van naastgelegen dorpen. Hierdoor zal ook het voorzieningenniveau in Niehove en de zelfredzaamheid verbeterd worden.

8. Bronnenlijst

Literatuur

- Clobus, M. (2003) ...en verdold aalmoal een knecht mit rood hoar. Geschiedenis van het wierdendorp Niehove, centrum van het Humsterland. Stichting Cu-Re, Niehove
- N. Verhoeven, *Wat is onderzoek?*, (blz. 54 ev)

Internet

- Kenniscentrum NoorderRuimte, *Missie*, geraadpleegd op 3 maart 2011 via <http://www.hanze.nl/home/Onderzoek/Kennisportal/Kenniscentra/Kenniscentrum+Gebiedsontwikkeling+NoorderRuimte/Algemeen/Missie.htm>
- Movisie, *Wat is leefbaarheid?*, geraadpleegd op 29 maart 2011 via http://www.movisie.nl/119212/def/home/trainingen/trainingen/leergang_leefbaarheid/wat_is_leefbaarheid/
- Gemeente Zuidhorn, *Toekomstvisie Zuidhorn*, geraadpleegd op 27 maart 2011 via www.zuidhorn.nl/web/file?uuid=1cb20d2d-800a-401f-971c...
- Ecomare, *Natuurinformatie : Een wierdedorp*, geraadpleegd op 18 maart 2011 via <http://www.natuurinformatie.nl/get?site=ecomare.devleet&view=natuurdatabase.nl&id=i001738&searchString=wierdedorp&q=wierdedorp>
- Niehove, *Geschiedenis*, geraadpleegd op 4 maart 2011 via <http://www.niehove.eu/geschiedenis>
- Middag-Humsterland, Cultuur & Landschap, geraadpleegd op 8 maart 2011 via http://www.middaghumsterland.nl/cultuur_landschap.html
- Centaal Bureau voor de Statistiek, Gemeente op maat – 2009, geraadpleegd op 9 maart 2011 via www.cbs.nl
- Groninger dorpen, dorpsvisies, geraadpleegd op 27 maart 2011 via http://www.groningerdorpen.nl/index.php?option=com_content&task=view&id=36&Itemid=66
- Leerstoelgroep Rurale Sociologie, Wageningen Universiteit en Researchcentrum, *Interactie in ontwikkeling*, geraadpleegd op 18 maart 2011 via <http://library.wur.nl/way/bestanden/clc/1750771.pdf>

Overig

- Dorpsbezoek Niehove, *Petra Postema en Martje Pool*, geraadpleegd op 8 maart 2011
- Kenniscentrum Gebiedsontwikkeling NoorderRuimte, *Leven in Houwerzijl*, geraadpleegd op 18 maart 2011

9. Begrippenlijst

Bereikbaarheid: de toegankelijkheid van een gebied ofwel het gemak waarmee een gebied te bereiken is.

Duurzaamheid: betrouwbaarheid, degelijkheid, standvastigheid, bestendigheid, stabiliteit.¹⁴

Fysieke omgeving: betrekking op fysieke aspecten in de leefomgeving van een persoon (bijv. huisvesting, woonomgeving, milieu, verkeer).

Lokale binding: een plaatselijke relatie of band tussen mensen.

Milieu: onder milieu verstaan we het geheel van atmosfeer, bodem, water en geluiden die van invloed zijn op het welzijn van plant, dier en mens.

Onderlinge dienstverlening: onderlinge dienstverlening is het verrichten van arbeid ten behoeve van anderen onder elkaar.

Toegankelijkheid: het begrip geeft de mate van het gemak aan -uitgedrukt in moeite, kosten of tijd- waarmee een plaats kan worden bereikt.

Veiligheid: toestand waarin iemand of iets vrij is van gevaar of schade.

Zelfredzaamheid: het vermogen om dagelijkse algemene levensverrichtingen zelfstandig te kunnen doen, bijvoorbeeld wassen, aankleden en koken en vermogen om sociaal te kunnen functioneren.

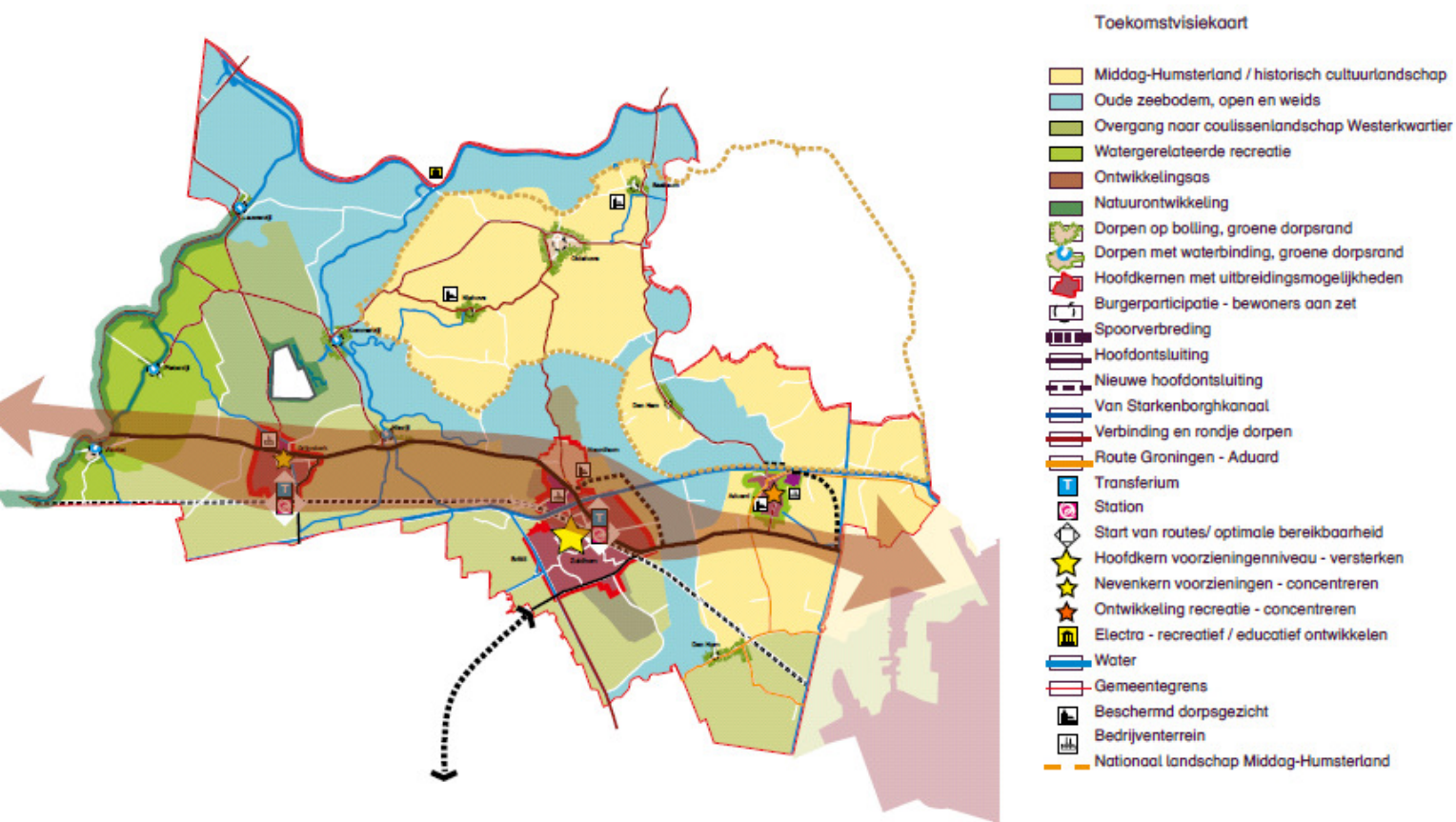
¹⁴ Betekenis begrippen, geraadpleegd op 18 april 2011, via <http://www.encyclo.nl>

Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht straten

Bijlage 2: Toekomstvisie gemeente Zuidhorn

Bijlage 3: Kinderenquête

Geef je mening!

Leven in Niehove

Wat vind jij van het dorp Niehove? Deze vragen zijn speciaal voor kinderen van 6 tot 14 jaar. Je mag de vragen zelf beantwoorden, maar je kunt natuurlijk ook een beetje hulp van je ouders vragen.

Maak een mooie tekening van Niehove. Alles mag: tekenen, schilderen en plakken. Er is een prijs voor de mooiste tekening.

Lever je tekening samen met de vragen in.

1. Ik ben een:

☐ Jongen

☐ Meisje
2. Ik ben jaar.
3. Ik ga in naar school.
4. Hoe vind je het om in een ander dorp/stad naar school te gaan?
Je mag meer antwoorden aankruisen

☐ Prima, leuke school

☐ Maakt me niet uit, mijn ouders hebben deze school gekozen

☐ Jammer, ik ga liever in Niehove naar school

☐ Jammer, ik mis mijn vriendjes/vriendinnetjes uit het dorp

☐ Iets anders, namelijk.....
5. Heb je ook klasgenootjes die uit Niehove komen?

☐ Ja

☐ Nee

6. Speel je na schooltijd met klasgenootjes uit andere dorpen?

☐ Ja

☐ Nee

7. Speel je na schooltijd met kinderen uit Niehove?

☐ Ja

☐ Nee

8. Waar speel je vooral in Niehove?

Je mag meer antwoorden aankruisen

☐ Bij vriendjes/vriendinnetjes thuis

☐ Voor je huis

☐ Achter je huis

☐ Speelveldje

☐ Straat

☐ Ergens anders, namelijk.....

9. Vind je het veilig om op straat te spelen?

☐ Ja, heel veilig

☐ Ja, maar niet altijd

☐ Nee, vaak niet

☐ Nee, het is onveilig

10. Welke hobby's heb jij in Niehove?

Je mag meer antwoorden aankruisen

☐ Voetbal

☐ Volleybal

☐ Buiten spelen

☐ Computeren

☐ Knutselen

☐ Lezen

0 Anders, namelijk.....

11. Wat vind je **leuk** aan Niehove?

Je mag meer antwoorden aankruisen

0 De huizen

0 De speeltuin

0 De rust

0 De natuur

0 De kinderen

0 De leuke spelletjes

0 Anders, namelijk.....

12. Wat vind je **niet zo leuk** aan Niehove?

Je mag meer antwoorden aankruisen

0 Er is niet veel te doen

0 Er is geen school in het dorp

0 Er is geen winkel in het dorp

0 Er zijn niet veel kinderen

0 Er is geen goede speelruimte

0 Anders, namelijk.....

13. Als je verder nog iets wil zeggen over Niehove, dan kun je dat hieronder doen.

.....

.....

.....

.....

Vergeet niet je tekening te maken!

Bijlage 4: Enquête

Bijlage 5: Boomdiagram enquêtevragen

Bijlage 6: Kruistabellen

(losse bijlage)